

ไส้เลื่อน

ไส้เลื่อน คืออะไร

ไส้เลื่อน คือ การยื่นของอวัยวะที่อยู่ภายในช่องท้องผ่านรูหรือผนังช่องท้องออกมา ทำให้เห็นเป็นก้อนโป่งตุง

ทำไมจึงเป็นไส้เลื่อน

เกิดขึ้นจากผนังหน้าท้องมีความอ่อนแอหรือหย่อนผิดปกติ ร่วมกับการเพิ่มแรงดันในช่องท้องอย่างมาก เช่น เวลายกของหนัก ไอเรื้อรัง ขณะเบ่งถ่ายเวลาท้องผูก หรือคนที่ต่อมลูกหมากโต

ไส้เลื่อนเกิดที่ไหนได้บ้าง

1. **บริเวณขาหนีบ** เป็นไส้เลื่อนที่พบบ่อยที่สุด ผู้ชายจะเป็นมากกว่าผู้หญิง โดยมีก้อนตุงที่บริเวณขาหนีบ หรือไหลลงถุงอัณฑะในผู้ชาย ซึ่งก่อนจะมีลักษณะนูน ๆ หย่อน ๆ เห็นได้ในขณะที่ลุกขึ้นยืน ยกของหนัก ไอ จาม หรือเบ่งถ่าย แต่เวลานอนหงาย ก้อนจะเล็กลงหรือยุบหายไป
2. **บริเวณสะดือ** ทำให้สะดือจุ่น จะมีอาการตั้งแต่แรกเกิด มักไม่มีอันตราย และหายได้เองก่อนอายุ 2 ขวบ แต่ถ้าไม่หายอาจต้องผ่าตัดเมื่ออายุ 3-5 ขวบ
3. **บริเวณแผลผ่าตัดเก่าที่ท้อง** ซึ่งผนังหน้าท้องบริเวณที่ผ่าตัดหย่อนผิดปกติ ทำให้ลำไส้ยื่นออกมาได้ มักไม่มีอันตราย

ไส้เลื่อนที่ขาหนีบ มีอันตรายอย่างไร

นอกจากสร้างความรำคาญ ไม่สบาย จากที่มีก้อนตุงที่ขาหนีบหรือถุงอัณฑะแล้ว มีอันตรายที่สำคัญ คือ **ไส้เลื่อนติด** ซึ่งอวัยวะในช่องท้องที่เลื่อนลงมาไม่สามารถดันกลับได้เหมือนปกติ ทำให้เกิดลำไส้ตีบตัน มีอาการปวดท้องและอาเจียนอย่างรุนแรง เมื่อติดอยู่เป็นเวลานาน ลำไส้อาจเน่า ซึ่งเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

ใส่กางเกงรักษาไส้เลื่อนได้หรือไม่

ไส้เลื่อนเป็นการอ่อนแอของผนังหน้าท้องชั้นที่อยู่ลึกลงไป ไม่ใช่ที่ผิวหนังข้างนอก ดังนั้น การใส่กางเกงที่รัด หรือสปอตเตอร์ จึงไม่สามารถช่วยพยุงผนังหน้าท้องชั้นที่อยู่ลึกได้ จะเป็นเพียงแต่ไม่เห็นก้อนของไส้เลื่อนเท่านั้น

การรักษาไส้เลื่อน

การรักษาไส้เลื่อนมีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น คือ **“การผ่าตัด”** โดยผ่าตัดบริเวณขาหนีบเพื่อดันอวัยวะที่ยื่นออกมาเข้าไปในช่องท้อง และเย็บซ่อมผนังหน้าท้องที่อ่อนแอให้กลับมาแข็งแรงเหมือนเดิม

Illustration showing the passage into the sac from the groin

adam.com

ต้องเตรียมตัวก่อนผ่าตัดอย่างไร

ผ่าตัด ไส้เลื่อนนอนโรงพยาบาลเพียง 2 - 3 วัน เท่านั้น โดยแพทย์จะนัดท่านมาอนโรงพยาบาลล่วงหน้าก่อนวันทำการผ่าตัด ท่านต้องแจ้งโรคประจำตัว และ ยาที่ใช้เป็นประจำแก่แพทย์ทุกครั้ง ถ้าท่านมีปัญหาไอเรื้อรัง หรือต้องเบ่งปัสสาวะจากต่อมลูกหมากโต ต้องรักษาให้อาการดีขึ้นก่อนมาผ่าตัดไส้เลื่อนเพื่อป้องกันการเป็นซ้ำ เพราะการไอ หรือเบ่งอย่างรุนแรง จะทำให้แผลที่เย็บซ่อมผนังหน้าท้องฉีกขาด

ก่อนรับการผ่าตัด ต้องปฏิบัติตัว ดังนี้

1. งดอาหารและน้ำ ในคืนก่อนการผ่าตัด
2. ใต้น้ำเกลือที่แขน
3. โกนขนบริเวณขาหนีบและหัวเหน่า
4. ถอดฟันปลอม เครื่องประดับทุกชนิด
5. ถ่ายปัสสาวะก่อนเข้าห้องผ่าตัด

หลังผ่าตัด ต้องปฏิบัติตัว ดังนี้

1. มีแผลผ่าตัดยาวประมาณ 8 – 10 เซนติเมตร ที่ท้องน้อยข้างที่ผ่าตัด
2. รับประทานอาหารและน้ำได้ตามปกติ
3. ได้ยาแก้ปวด
4. นอนราบไม่หนุนหมอนหลังผ่าตัด 8 ชั่วโมง (กรณีที่ได้รับยาระงับความรู้สึกโดยวิธีฉีดยาชาเข้าไขสันหลัง) เพื่อป้องกันอาการปวดศีรษะ แต่ท่านสามารถยกแขนหรือพลิกตะแคงตัวไปมาได้ ในขณะที่นอนอยู่บนเตียง
5. หลังผ่าตัด 8 ชั่วโมงไปแล้ว สามารถลุกนั่ง ยืน เดิน และปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ (งานเบา ๆ) และควรบริหารร่างกายบ่อย ๆ เพื่อให้แผลหายเร็วขึ้น
6. อาการผิดปกติที่ท่านต้องแจ้งแพทย์ทันที คือ
  - ปวดแผลมากขึ้น
  - เลือดซึมจากแผลผ่าตัด
  - ปวดปัสสาวะ แต่เบ่งไม่ออก

จะกลับบ้านได้เมื่อไร

แพทย์จะให้กลับบ้านได้เมื่อท่านปลอดภัยและไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ ปัสสาวะได้เองและแผลผ่าตัดแห้งดี

การปฏิบัติตัวเมื่อกลับบ้าน

เมื่อแพทย์อนุญาตให้ท่านกลับบ้านได้ ควรปฏิบัติตัวเมื่อพักฟื้นอยู่ที่บ้าน มีดังนี้

1. รับประทานอาหารตามปกติ โดยให้เพิ่มผักผลไม้และน้ำ เพื่อป้องกันอาการท้องผูก

2. รับประทานยาแก้ปวดตามที่เภสัชกรแนะนำ
3. ไม่ควรเปิดแผลผ่าตัดเอง ถ้าผ้าปิดแผลหลุดหรือเปื้อนให้ไปทำแผลที่สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลใกล้บ้าน
4. กรณีที่ไม่ได้เจ็บไหมละลาย ให้ไปตัดไหมที่สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาล ใกล้บ้าน ในวันที่ระบุไว้ในใบนัด โดยอาบน้ำได้เมื่อตัดไหมแล้ว
5. อาการผิดปกติที่ต้องพบแพทย์ก่อนวันนัด
  - แผลผ่าตัดบวมมากขึ้น
  - แผลผ่าตัดมีเลือด หนองซึมออกมา
  - ปัสสาวะไม่ออก
6. สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติหลังผ่าตัด 1 สัปดาห์
7. หลีกเลี่ยงการเล่นกีฬา การออกกำลังกายที่รุนแรงหรือยกของหนัก ควรเริ่มหลังจากผ่าตัดไปแล้ว 2 เดือน เพราะจะทำให้แผลที่เย็บซ่อมไว้ฉีกขาด และเกิดไส้เลื่อนเข้าไป
8. มาตรวจซ้ำให้ตรงกับวันที่ระบุไว้ในใบนัด

วันที่มานัดตรวจซ้ำ ทำอย่างไร

1. นำใบนัดตรวจ ยื่นที่โต๊ะหน้าห้องเบอร์ 14
2. นั่งรอน้ำห้องเบอร์ 14 เพื่อเรียกชื่อเข้าพบแพทย์ตามลำดับ
3. บอกความผิดปกติ หรือข้อสงสัยกับแพทย์

ทำไมต้องผ่าตัด

ไส้เลื่อน

ถ้าท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัย

สอบถามได้ตลอด 24 ชั่วโมง ที่...

โทร.056-219888 ต่อ

1402 (ศัลยกรรมชาย)

1400 (ศัลยกรรมหญิง)

เรียบเรียงโดย หน่วยงานศัลยกรรมทั่วไป
หรือผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง

จัดพิมพ์โดย กลุ่มงานสุขศึกษา
โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์
โทร.056 - 219888 ต่อ 5200, 9801